

Noortefoorum „101 last Toompeale“ lõppdokument

22.november 2013

Laste ja noorte kaasamine kohaliku elu korraldamisel

Eesti Vabariik ühines Lapse õiguste konventsiooniga 20.novembril 1991.aastal. Konventsiooni artikkel 12 sätestab, et igal lapsel on õigus avaldada oma arvamust kõigis teda puudutavates küsimustes, seadustades sellega laste osalemise otsuste vastuvõtmisel. Olles ühinenud Lapse õiguste konventsiooniga, on Eesti Vabariigil kohustus tagada rahvusvaheliselt tunnustatud õigused igale Eestis elavale lapsele ning seega jälgida ka konventsiooni ühte neljast põhiprintsiibist.

Laste ja noorte kaasamist siseriiklikul tasandil rõhutab ka Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud Laste ja perede arengukava 2012 – 2020, meede 3.1. üleüldist kodanike kaasamist rõhutavad ka mitmed teised riiklikud arengukavad ja strateegiad.

Laste (vanuses kuni 18 eluaastat) ja noorte (vanuses 7-26 eluaastat, Euroopas kuni 30 eluaastat) osaluse all peetakse silmas laste ja noorte kaasärääkimist neis puudutavates küsimustes. Laste ja noorte mõtestatud kaasamine eeldab noorte arvamusega arvestamist, neile tagasiside andmist ning suhtumist nooresse kui võrdsesse partnerisse.

Lähtudes Lapse õiguste konventsioonist, peavad lapsed olema kaasatud kõikidesse nendes puudutavatesse küsimustes. Laste ja noorte kaasamine kohaliku elu korraldamisel ei eelda kõikide laste ja noorte otsest kaasamist, vaid võimaluse loomist kõikidel lastel osaleda ja olla kaasatud.

Sellest tulenevalt esitame Riigikogule järgmised seisukohad:

1. Noorte kaasamise võtted ning selle kohustuslikkus peab olema reguleeritav riiklikult.
2. Noorte kaasamiskultuur peab olema läbiv joon igas vanuseastmes ja kõigis omavalitsustes. Vaid nii kujundame noortest aktiivsed kodanikud ning täisväärtuslikud ühiskonnaliikmed, kes on valmis panustama oma kogukonna heaolule. Pooldada tuleb õpilase tunnustamist õppetöövälise aktiivsuse eest nii õpetajate, kohalike omavalitsuste kui ka ühiskonna poolt üldiselt. Kaasates erinevas vanuses noori, on oluline kasutada laste ja noorte eale vastavaid meetodeid.
3. Laste ja noorte kaasamist kohalikus piirkonnas peaksid edendama noorsootöötajad, huvijuhid, huvikoolid, klassijuhtajad, õpetajad, samuti kohalikus piirkonnas tegutsevad koolid, ettevõtted ja noored ise. Ennekõike on laste ja noorte kaasamine kohaliku omavalitsuse eest vedada, kuid ka riigil on siin oma roll nii rahastuse kui järelevalve korraldajana. Samuti peaksid laste ja noorte kaasamist

edendama ka huvikoolid ja olemasolevad noortevolikogud. Riik või kohalik omavalitsus peab tagama, et omavalitsuses oleks noorsootöö eest vastutav ametnik.

4. Et laste ja noorte kaasamine kohaliku elu korraldamisel saaks kvaliteetselt ja sisukalt toimuda, eeldab see konkreetseid eestvedajaid ja vastutajaid. See omakorda eeldab riiklikult loodud süsteemi ja järelvalvet (kohaliku omavalitsuse arengukavad, strateegiad).

5. Laste ja noorte kaasamine eeldab koostööd erinevate osapoolte vahel. Mõtestatud laste ja noorte kaasamine saab toimida vaid laste ja noorte ning kohaliku omavalitsuse koostöös, mille raames on oluline tunnustada ka positiivseid eeskujusid ja praktikaid. Kohalik omavalitsus peab võimaldama noortega tegelevatele isikutele vastavad koolitused ja materjalid, et nad oleksid noorte kaasamisega seotud infoga rohkem kursis.